

LIHAVEISTE JÕUDLUSKONTROLLI TULEMUSED 2014

Tõnu Põlluäär

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu
tõuraamatu- ja aretusosakonna juhataja
7493234; 5167821; tonu.polluaar@etky.ee
ELVKS aastakoosolek Keavas, 02.04.15

Jõudluskontrolli Areng

- 01.01.2006 423 karja 8312 veist
 - 01.01.2007 355 karja 9870 veist
 - 01.01.2008 275 karja 10 629 veist
 - 01.01.2009 254 karja 12 483 veist
 - 01.01.2010 255 karja 15 005 veist
 - 01.01.2011 254 karja 16967 veist
 - 01.01.2012 312 karja 20058 veist
 - 01.01.2013 337 karja 23507 veist
 - 01.01.2014 374 karja 27299 veist
 - 01.01.2015 380 karja 27918 veist
-
- Karja suurus 19 veiselt
73,5 veiseni (01.01.15 seis)

Pisut statistikat:

- Täna JK-s 380 karja 27916 veist (10965 ammlehma)
- Neist puhtatõulisi 9782 (35%) veist, 3754 amme (**34,2%** kõikidest ammedest) ja 3677 lehmikut (**33,8%** kõikidest lehmikutest)
- 01.01.15: PRIA-s reg-tud:
 - 2085 karja
 - 63747 veist
 - JK 43,8%; ammlehmadest 47,8%
- Lihaveisekasvatajate Seltsil liikmeid 336 (neist 8 auliiget)
- Seltsi liikmetest JK-s: 205 ehk 61,0%

Mida JK-st saab?

- Kõik esitatud andmed on programmis „LIISU“ ja kui andmed esitad, siis saad:
 - ülevaate karjast: üldseis, veiste põlvnemised
 - sul on andmete esitamise võimalus ilma paberit täitmata, st. võimalus poegimised otse PRIA-sse saata (**NB!** algdokumendid, nagu sünniregister, peavad ikka olema!)
 - saad esitatud andmete analüüsid ja aruanded,
 - olemas sünniregister (algregister peab olema farmis!),
 - võid koostada erinevaid tööplaane
 - saad ise sisestada loomadele nimed, nudi/sarv, värvused jms.
 - pullide geneetilise hindamise tulemused uuenevad 2x aastas
 - Olemas foorum
 - UUS! STATISTIKA

Milliseid kokkuvõtteid saab ETKÜ teha?

KOKKUVÕTTED ON VAJALIKUD, ET PARANDADA LIHAVEISTE KVALITEETI

- Vanuseline struktuur
- Väljaminekute analüüs (vanus, põhjused jne)
- Poegimisvahemik
- Esmaspoegimisiga
- Poegimiste analüüs (poegimiste arv, abordid, ss, lv, pv, mitmikud jne)
- Noorloomade suremuse analüüs (sünd, 14p, 6k jne)
- SEUROP, rümba mass, vanus realiseerimisel
- Sünni-, võõrutus- ehk 200-päeva ja 365-päeva massid
- JPM

Lihaveiste arv (JK seis 01.01.15):

	Puhtatõulised		Ristandid		Kokku		muutus
Tõug	kokku	%	kokku	%	kokku		vrdl2013
Ab	2078	7,4%	4768	17,1%	6846	24,5%	-0,9%
Au	47	0,2%	0	0,0%	47	0,2%	0,2%
Ba	97	0,3%	951	3,4%	1048	3,8%	0,8%
Bb	4	0,0%	188	0,7%	192	0,7%	-0,5%
Ch	949	3,4%	1387	5,0%	2336	8,4%	0,2%
Ga	119	0,4%	86	0,3%	205	0,7%	0,0%
Hc	1816	6,5%	208	0,7%	2024	7,3%	1,0%
Hf	1655	5,9%	3477	12,5%	5132	18,4%	0,3%
Li	1674	6,0%	4807	17,2%	6481	23,2%	0,1%
Pi	1	0,00%	176	0,6%	177	0,6%	0,2%
Si	1136	4,1%	2280	8,2%	3416	12,2%	0,5%
Kokku vrdl2013	9576 +1536	34,3% +4,9%	18328 -931	65,7% -4,8%	27904 +605	x	x

Lihaveiste JK näitajad 2014:

		SM		200p.			365p.		
	amm- lehmi 31.12.14	n	pt %	n	pt %	200p% SM-st	n	pt %	365p% SM-st
Ab	2870	2305	32,7%	518	65,1%	22,5%	329	63,8%	14,3%
Au	16	15	100,0%	0	0%	0,0%	0	0,0%	0,0%
Ba	397	348	8,3%	134	9,0%	38,5%	96	6,3%	27,6%
Bb	101	56	0,0%	18	0%	32,1%	22	0,0%	39,3%
Ch	902	900	41,9%	482	60,2%	53,6%	294	45,9%	32,7%
Ga	43	56	60,7%	7	100,0%	12,5%	17	17,6%	30,4%
Hc	656	468	86,8%	13	100,0%	2,8%	47	97,9%	10,0%
Hf	2002	1789	33,9%	531	50,7%	29,7%	331	55,3%	18,5%
Li	2581	2320	24,0%	661	29,8%	28,5%	368	26,6%	15,9%
Pi	73	11	0,0%	0	0,0%	0,0%	1	0,0%	9,1%
Si	1242	1556	26,9%	473	37,8%	30,4%	177	37,3%	11,4%
Kõik: ±2013	10883 +1027	9824 +1530	x	2837 +1372	x	28,9%	1682 +765	x	17,1%

Lihaveiste JK näitajad 2014:

		SM (soov. ~40 kg)		200 p (soov. 1 kg ööp. ~240 kg)		365 p (soov. 1 kg ööp. ~400 kg)	
	amm- lehmi 31.12.14	loomi	mass	loomi	mass	loomi	mass
Ab	2870	2305	38,7	518	265,8	329	373,8
Au	16	15	37,7	0		0	
Ba	397	348	46,5	134	261,5	96	396,9
Bb	101	56	42,6	18	241,0	22	359,8
Ch	902	900	43,6	482	260,4	294	390,0
Ga	43	56	37,1	7	242,4	17	222,9
Hc	656	468	28,6	13	145,3	47	190,1
Hf	2002	1789	41,7	531	250,8	331	337,8
Li	2581	2320	42,0	661	253,3	368	361,9
Pi	73	11	39,7	0	x	1	352,0
Si	1242	1556	41,4	473	292,0	177	408,0
Kõik:	10883	9824	x	2837	x	1682	x

90,3%

Lihaveiste JK näitajad 2014:

vanuseline struktuur 31.12.14 (karjasolevad lehmad)

tõug	n	vanus kuudes	vanus (aastad)	±2013.	vanus lakt.
Ab	2870	68,6	5a 8k	-2k	3,1
Au	16	50,4	4a 2k	-1a 5k	1,9
Ba	397	59,7	5a	1k	2,3
Bb	101	61,5	5 a 1k	3k	2,6
Ch	906	56,3	4a 7k	-4k	2,3
Ga	43	51,0	4a 3k	9k	1,5
Hc	649	77,2	6a 4k	2k	2,9
Hf	2001	68,0	5a 8k	-1k	3,1
Li	2589	70,3	5a 10k	0	3,1
Pi	73	72,3	6a	2k	3,1
Si	1242	55,9	4a 7k	2k	2,4
Kokku	10887	66,5	5a 6k	-1k	2,9

Tõugude vanimad (31.12.14 seis):

reg.nr	sünd	omanik	vanus 31.12.14	veresus
3732564	30.06.96	Järvmägi, Ants	18a 6k 2p	Hf 50
465933	02.04.98	Karitsu Rantšo OÜ	16a 8k 30p	Li 75
7854000001	20.03.99	Küttekontor OÜ	15a 9k 12p	Hc 100
1178432	22.02.00	Selberg, Raul	14a 10k 10p	Ab 50
9594102077	18.03.00	Vajo Farm OÜ	14a 9k 14p	Ch 100
2876429	15.07.01	Muulmann, Taavis	13a 5k 17p	Pi 75
5960088	14.12.01	Piira Talu OÜ	13a 18p Si	Si 100
5364015	18.01.04	Karitsu Rantšo OÜ	10a 11k 14p	Ba 100
6199005	27.04.06	Virika Farm OÜ	8a 8k 5p Bb	Bb 50
4376195	08.03.07	Teiter, Lea	7a 9k 24pAu	Au 100
7092104673	13.05.09	Ida-Saaremaa Niidud MTÜ	5a 7k 19pGa	Ga 100

Lihaveiste JK näitajad 2014 (väljaminek):

VM TOP 3 (21 põhjust)

tõug	n	1 (±2013)	2 (±2013)	3 (±2013)
Ab	309	MUUD 40,1% (+10,4%)	SIG.PR 13,9% (+4,3%)	VANUS 11,0% (-1,2%)
Au	0	x	x	x
Ba	34	SIG.PR 25,8% (+6,1%)	MUUD 24,2% (-11,9%)	VANUS 6,1% (+6,1%)
Bb	23	MUUD 43,5% (-6,5%)	SIG.PR 17,4% (+7,4%)	x
Ch	84	VANUS 19,0% (+7,9%)	SIG.PR 16,7% (+0,7%)	MUUD 13,1% (-30,1%)
Ga	2	Raske pg 100%	x	x
Hc	19	VANUS 15,8%	SIG.PR 15,8%	MUUD 15,8%
Hf	243	MUUD 22,6% (-3,5%)	SIG.PR 15,6% (+5,9%)	VANUS 13,2% (-4,9%)
Li	312	MUUD 34,6% (-1,1%)	VANUS 15,1% (+6,2%)	SIG.PR 13,1% (-4,4%)
Pi	11	MUUD 18,2%	VANUS 18,2%	MASTIIT 18,2%
Si	140	MUUD 43,6% (+6,1%)	HALB ISEL. 13,6% (+10%)	SIG.PR 11,4% (+0,7%)
kokku keskm	1209 +119	MUUD 32,2% -0,9%	SIG.PR 14,5% 1,8%	VANUS 11,6% 0,3%

Lihaveiste JK näitajad 2014:

POEGIMISVAHEMIK

tg	ammede arv	päevi	aastad	±2013
Ab	1846	426	1a 2k 1p	-15
Au	5	366	1a 1p	9
Ba	217	431	1a 2k 6p	-5
Bb	72	406	1a 1k 8p	-38
Ch	551	400	1a 1k 5p	-10
Ga	14	406	1a 1k 8p	55
Hc	389	453	1a 2k 28p	28
Hf	1345	407	1a 1k 9p	-22
Li	1757	434	1a 2k 9p	9
Pi	38	400	1a 1k 5p	-44
Si	794	411	1a 1k 16p	18
kskm	7028	422	1a 1k 27p	-5

Lihaveiste JK näitajad 2014:

ESMASPOEGIMISIGA

tõug	n	vanus kuud	muutus ±2013	aret. prgr
Ab	722	30,0	-2,5	24-28
Au	10	29,2	-6,3	x
Ba	166	34,2	-1,4	32-33
Bb	23	31,0	-6,1	x
Ch	313	29,5	-0,6	25-30 30-34
Ga	21	37,8	6,0	x
Hc	125	40,3	-2,8	33-37
Hf	536	31,6	-0,5	24-27
Li	651	33,6	-0,1	28-34
Pi	11	29,5	-2,2	x
Si	394	30,8	-0,4	24-27
kskm.	2972	31,9	-1,2	x

Lihaveiste JK näitajad 2013:

POEGIMISED

tõug	pg kokku	aborte	elus LV	elus PV	surm LV	surm PV	ss% pg-st	ss% vasikatest
Ab	2563	5	1213	1321	30	67	3,8%	3,7%
Au	15	0	10	5	0	0	0,0%	0,0%
Ba	383	0	190	178	5	12	4,4%	4,4%
Bb	95	0	48	43	4	1	5,3%	5,2%
Ch	864	1	427	426	11	24	4,1%	3,9%
Ga	35	0	13	22	0	0	0,0%	0,0%
Hc	514	0	251	253	7	5	2,3%	2,3%
Hf	1873	8	944	914	22	20	2,2%	2,2%
Li	2398	3	1169	1184	24	55	3,3%	3,2%
Pi	49	0	30	19	0	1	2,0%	2,0%
Si	1182	6	573	598	13	30	3,6%	3,5%
kokku	9971	23	4868	4963	116	215	3,3%	3,3%

Aasta-ammesid (aastalehmi) oli 9905 (+978 vrdl 2013)

Kõigist ammlehmadest, kes 2014.a. karjas olid vähemalt ühe päeva (11822) ei poeginud 2201.

Aasta lõpul oli karjas 10887 ammlehma, neist ei poeginud 2014a. **1583 e 14,5%**

Lihatõugu veiste vasikate suremus põhjused

(põhjused 54 – 63) kõik lihaveised

tõug	sünde	neist ss	suri 1...14p	% sünd	suri 15...183p	% sünd	kokku	% sünd	kaotatud vasikad 6k
Ab	2311	3,7%	47	4,1%	68	2,9%	115	5,0%	8,7%
Au	15	0,0%	0	0,0%	1	6,7%	1	6,7%	6,7%
Ba	349	4,4%	4	2,4%	5	1,4%	9	2,6%	7,0%
Bb	56	5,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5,2%
Ch	902	3,9%	7	1,5%	11	1,2%	18	2,0%	5,9%
Ga	56	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0,0%
Hc	468	2,3%	4	1,7%	8	1,7%	12	2,6%	4,9%
Hf	1786	2,2%	23	2,6%	28	1,6%	51	2,9%	5,1%
Li	2337	3,2%	38	3,3%	55	2,4%	93	4,0%	7,2%
Pi	11	2,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,0%
Si	1558	3,5%	20	2,6%	27	1,7%	47	3,0%	6,6%
2014	9849	3,3%	143	2,9%	203	2,1%	346	3,5%	6,8%
2013	17387	4,4%	239	1,4%	338	1,9%	577	4,5%	9,9%

TÄHTIS TEADA:

SURNULTSÜND – surnult sündinud või surnud 24 tundi peale sündimist.

MÄRGISTAMINE – 20 päeva peale poegimist

TIINUSE PIKKUS – 286 ± 17 päeva

GE – geneetiline ekspertii soovitav teha DNA

SEUROP

- Uurisin 2014 VM (väljavõtte 17.03.15 seis)
 - Iga päev seis muutub
 - Kas kõik VM üldse on sisestatud?
 - Kõigil realiseeritud veistel puudub SEUROP
- 655 lehma (+208 vrkl 2013), 978 lehmikut (+538)
- 2998 pullikut (+1398) 10p – 112 kuud (9a4k), neist 2950 vanuses 6 – 48 k
- Uuritud vanuses 16 – 24k realiseeritud pullikuid:
 - Kõik selles vanuses realiseeritud: keskmine vanus; rümba mass, rasvasus, S-E-U-R-O-P%
 - eraldi, kellel isa TR pull (n=1459): keskmine vanus; rümba mass, rasvasus, S-E-U-R-O-P% ja veresusegrupid (LV=50%; LV>50..<75; LV=75% jne)

SEUROP Kokkuvõte:

Mõned märksõnad:

- Mida põlvkond edasi, seda paremaks muutub lihakusklass (47,9%-57,2%-59,9%-68,8%-61,5% S-E-U-R)
- Tõugude järjestus väljatapmise % alusel (16 – 24 k, isa TR, n=1459):
Bb (n=35; O-P 5,7%) – Li (451; 21,3%) – Ch (101; 25,6%) - Ba (38; 36,8%) – Si (228; 46,8%) – Pi (3; 66,7%) - Ab (336; 68,0%) – Hf (262; 75,9%) – Hc (1; 100%)
- Tõugude järjestus väljatapmise % alusel (16 – 24 k, tõug teada, n=2152):
Bb (n=53; O-P 11,3%) – Li (552; 32,1%) – Ch (176; 40,0%) - Ba (62; 47,3%) – Si (304; 55,1%) – Pi (7; 57,1%) - Ab (488; 66,8%) – Hf (490; 80,3%) – Hc (16; 100%)

* Isa TR-ga:	n=1459; 313,7 kg;	O+P% 45,7%
* Isa reg.nr-ga:	n=162; 259,2 kg;	O+P% 64,6%
* Isa teadmata:	n=531; 266,1 kg;	O+P% 76,0%

- Suur erinevus rümbamassi kilodes ühevanustel veistel:
17k - 74 ... 650 kg (kskm 291,2 kg), 24k – 148,8 ... 526 kg (297,5 kg) jne

SEUROP 2014

(**KÕIK** 2014.a realiseeritud 16 – 24 k vanused lihaseise pullmullikad)

1.a (12k) veis 365p karjas (a 1 kg ööp), elusmass peaks olema ~400 kg (lihakeha mass ~230 kg) = 1 k karjas = +~30 kg päevas (+~17 kg liha)

tõug	arv	vanus	lihakeha mass	soovitud lihakeha mass	S	E	U	R	O	P	SEUR	SEUR %	OP
Ab	336	20,4	296,0	373			5	91	187	17	300	32,0	68,0
Ba	38	21,3	306,5	388			7	17	12	2	38	63,2	36,8
Bb	35	20,3	363,1	370		3	11	19	2		35	94,3	5,7
Ch	101	20,1	330,4	368			16	48	21	1	86	74,4	25,6
Hc	5	22,4	179,4	x					1		1		100,0
Hf	262	20,2	281,2	369			3	51	156	14	224	24,1	75,9
Li	451	20,1	339,9	368		19	107	206	82	8	422	78,7	21,3
Pi	3	22,7	357,3	412		1			2		3	33,3	66,7
Si	228	20,1	314,2	368		2	18	96	95	7	218	53,2	46,8
KÕIK PV 16-24k	1459	20,2	313,7	370	0	25	167	528	558	49	1327	54,3	45,7

SEUROP vördlus 2011...2014

	2014		2013		2012		2014	2013	2012	2011
töug	vanus	lihakeha mass	vanus	lihakeha mass	vanus	lihakeha mass	SEUR %	SEUR %	SEUR %	SEUR %
Ab	20,4	296,0	20,7	272,2	22,8	288,5	32,0	38,2	37,7	7,2
Ba	21,3	306,5	21,6	326,9	22,5	275,6	63,2	68,3	38,8	28,1
Bb	20,3	363,1	21,2	380,3	21,2	337,8	94,3	75,0	27,6	60,8
Ch	20,1	330,4	20,1	297,8	19,9	304,7	74,4	34,0	48,9	29,5
Hc	22,4	179,4	26,2	175	34,3	213,3	0	0	7,4	0
Hf	20,2	281,2	21	266,6	21,2	234,8	24,1	34,0	17,9	9,6
Li	20,1	339,9	20,7	318,1	20,7	324,1	78,7	62,5	63,8	44,4
Pi	22,7	357,3	19,1	267,7	21,6	213,9	33,3	72,7	0	28,6
Si	20,1	314,2	19,5	294,5	20,9	305,9	53,2	48,8	48,2	16,2
KÕIK PV 16-24k	20,2	313,7	20,7	293,5	21,7	284,5	54,3	47,7	38,5	24,9

SEUROP 2014

(**KÕIK** 2013.a realiseeritud 16 - 24k vanused lihaseise pullmullikad, kellel põlvnemine teada)

1.a (12k) veis 365p karjas (a 1 kg ööp), elusmass peaks olema ~400 kg (lihakeha mass ~230 kg) = 1 k karjas = +~30 kg päevas (+~17 kg liha)

grupp	n	vanus	rümba- mass	soovitud lihakeha mass	± ideaal	S+E+ U+R	O+P
Ab 100	46	19,3	306,8	344	-37	2,3	97,7
Ab ≥75... 93,8	144	20,6	295,5	376	-81	27,4	72,6
Ab 50...75	146	20,5	292,9	374	-81	31,6	68,4
Ba ≥75... 93,8	14	21,0	322,1	383	-61	71,4	28,6
Ba 50...75	24	21,4	297,5	390	-93	58,3	41,7
Bb = 50	34	19,7	352,0	360	-8	94,3	5,7
Ch 100	11	18,2	359,4	335	24	100	0
Ch ≥75... 93,8	52	19,9	334,9	364	-29	93,0	7,0
Ch 50...75	38	20,9	315,9	384	-68	44,1	55,9
Hf 100	43	20,1	281,7	368	-86	18,4	81,6
Hf ≥75... 93,8	108	20,7	286,0	378	-92	20,2	79,8
Hf 50...75	111	19,7	276,4	361	-85	29,9	70,1
Li 100	56	20,3	372,6	371	2	96,4	3,6
Li ≥75... 93,8	244	19,9	348,5	364	-16	87,7	12,3
Li 50...75	151	20,5	313,8	374	-60	55,0	45,0
Pi =75	3	22,7	357,3	412	-55	33,3	66,7
Si 100	42	20,4	299,5	373	-74	58,5	41,5
Si ≥75... 93,8	34	21,2	266,1	386	-120	25,0	75,0
Si 50...75	152	19,8	329,0	363	-34	57,0	43,0

SEUROP 2014

Tõug	Isa	Verelisuus	Vanus	Mass	Lihakus
PARIMAD	SEUROP JA	LIHAKEHA JÄRGI			
Li	Umor 98113	Li 87.5% Ab 6.3%	21	530,0	E
Li	Urmo 98113	Li 93.8%	20	515,0	E
Bb	Lucas 91002	Bb 50% Li 50%	21	512,0	E
Li	Urmo 98113	Li 75%	21	500,0	E
Si	Nautis 92052	Si 50% Li 43.8%	18	492,0	E

HALVIMAD SEUROP JÄRGI

Ba	93031	Ba 50% EPK 43,9%	24	148,8	P
Ba	93031	Ba 50% Si 25% EPK 7.1%	24	163,6	P
Li	98089	Li 50% Ab 25%	24	197,2	P
Li	98109	Li 50% Ab 12.5% EPK 12,5%	23	162,2	P
Si	92022	Si 72% PPK 25%	22	164,7	P

HALVIMAD LIHAKEHA KG JÄRGI

LI	Teadmata	Hf 18.8%	21	82,7	P
HF	Teadmata	Hf 25% Ab 12.5%	17	84,1	P
HF	Teadmata	Ab 12.5% Hf 6.3%	21	100,4	P
HF	teadmata	0%	16	111,6	P
AB	Maximus 95158	Ab 50% SRB 9.4% RH 6.3%	17	112,9	P

LIHATÕUGU VEISED

Palju tõuge, otsustus farmeril, märksõnad:

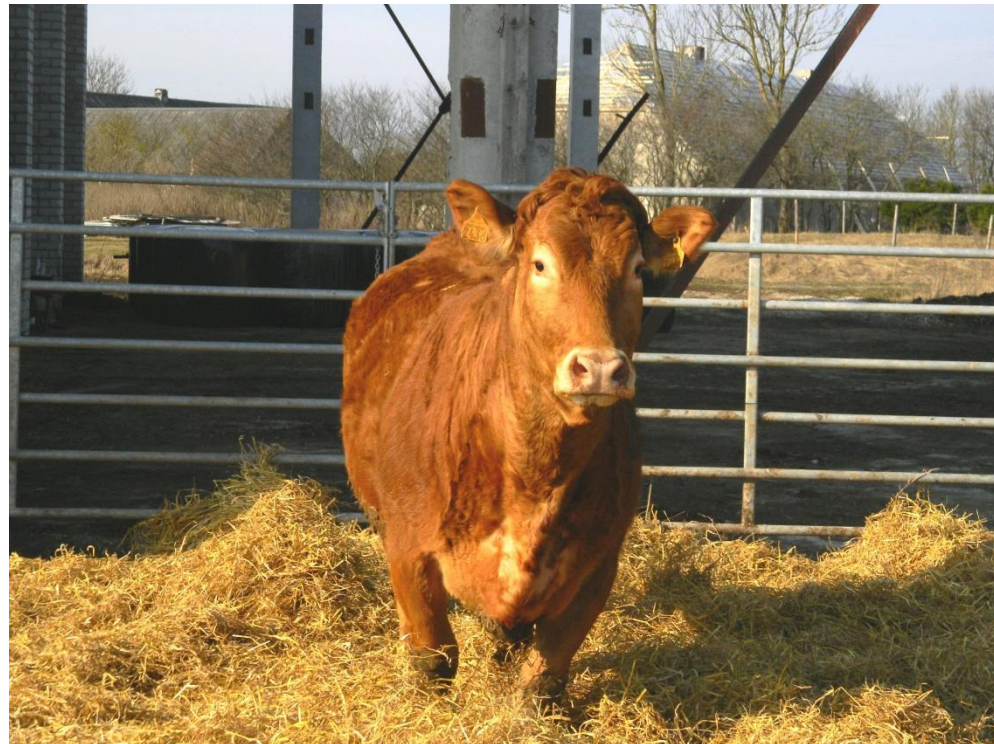
PIDAMINE

SÖÖTMINE

TERVIS

2015 projektid:

1. GENEETILINE HINDMINE (pgk, ss, tootlik iga)
2. LINEAARNE HINDAMINE (koolitus, edasi...)
3. LIISU STATISTIKA

EDU JA KORDAMINEKUID!

